

Anmoder om nedleggelse av bachelor i tannteknikk

– Dette vil få store konsekvenser for norske tannleger, sier studieleder ved OsloMet, Trude Myhrer.

✍️ TONE ELISE ENG GALÅEN

Studieleder for tannteknikerutdanningen ved OsloMet, Trude Myhrer, tror ikke det ville vært snakk om nedleggelse av tannteknikerstudiet dersom det nye odontologibygget hadde stått ferdig og utdanningene hadde vært samlokalisert. Foto: Sveinung Engeland, Khrono

Rektor ved OsloMet har anmodet Fakultet for helsevitenskap samme sted om å starte en nedleggelsessak for bachelorprogrammet i tannteknikk. Fakultetet skal utrede saken videre, og eventuelt legge frem en nedleggelsessak for styret innen de neste seks til 12 månedene.

Utdanningen er den eneste i sitt slag i Norge. Ved en nedleggelse vil det siste kullet bli uteksaminert i 2026.

– De ansatte ved tannteknikerutdanningen ble informert i et møte med rektor, fakultetsledelsen, ledelsen for instituttet, HR og vernetjenesten 31. januar i år.

– Jeg anser sjansen som stor for at utdanningen blir lagt ned, med mindre vi får blest om saken og greier å få frem de viktigste argumentene imot, sier studieleder i tannteknikk, Trude Myhrer.

– Hva vil en nedleggelse bety for norske tannleger?

– I de senere årene har tannteknikerne vært både rådgivere og veiledere for tannleger i spørsmål om behandlingsvalg. Tannteknikere er autorisert helsepersonell, og i tillegg produsenter av individuelt tilpasset medisinsk utstyr. Det betyr at de har et personlig ansvar for at protetikken som blir gitt til norske pasienter er kvalitets-sikret og godkjent. Tannlegene risikerer å måtte stå alene om dette ansvaret, sier Myhrer.

Kan ikke «overbooke»

Hun viser også til utredningen Helsepersonellkommisjonen la frem for regjeringen i fjor vinter.

– Der heter det at Norge bør forplikte seg til å utdanne flest mulig helsepersonell selv, fremfor å importere helsepersonell fra utlandet. Ved å legge ned den eneste utdanningen man har på området i Norge gjør man stikk motsatt, og det er uvisst hvilken autorisasjon tannteknikere fra utlandet vil kunne få her. I tillegg viste pandemien med all tydelighet hvor lite gunstig det er å være avhengig av vareleveringer fra utlandet. Pasientene vil måtte vente lenge både på proteser og ved eventuelle justeringer i ettertid. Også i et miljøperspektiv er det lite bærekraftig å få tilsendt produkter fra utlandet som vi kan produsere selv, sier Myhrer.

Tannteknikerutdanningen ble opprettet i 1999 ved daværende Høgskolen i Oslo (HiO), nå OsloMet. Det meste av maskiner og utstyr er investert mellom 2000 og 2014. Maskinparken er dyr, og vil snart kreve fornyelse. Kunnskapsdepartementet (KD) har satt måltallet for antall uteksaminerte fra studiet per år til 20. Det er umulig å oppnå, mener Myhrer.

Hvis studiet blir lagt ned vil de siste norskutdannede tannteknikerne uteksamineres fra OsloMet i 2026. Foto: Skjalg Bøhmer Vold, OsloMet

– Måltallet tilsier 60 kandidater i løpet av tre år. I løpet av de tre årene har vi to opptak. Laboratoriet har plass til maks 26 studenter om gangen, og vi kan derfor ikke «overbooke» slik mange andre studier gjør for å være sikre på å få nok studenter ut i andre enden, sier hun.

Håper på samlokalisering

De senere årene har frafallet underveis i studiet vært stort, hovedsakelig grunnet at studenter velger feil. Tannteknikk er et smalt og ganske ukjent fagområde, og ifølge Myhrer, har de fleste ikke satt seg ordentlig inn i hva de søker på. For årene 2020 og 2021 ble det uteksaminert henholdsvis 14 og 12 studenter. Myhrer mener noe kunne vært løst ved å endre på opptakskravene, og enda viktigere, ved å samlokalisere de ulike tannhelseutdanningene innen samme institusjon.

– Det gir synergier og bedre samarbeid. Ikke minst skaper det fagidentitet: Studentene får raskt et begrep om hvilken rolle de skal ha i munnehelse teamet, sier Myhrer.

Det har siden 2016 vært bestemt at Odontologisk fakultet ved Universitetet i Oslo (UiO) skal inn i nye lokaler på Gaustad. Planen var at bachelorprogrammet i tannteknikk da skulle overføres fra OsloMet til UiO for å samlokaliseres med de andre odontologiske fagene. Men til tross for årevis med planlegging, holder fakultetet fremdeles til i Geitmyrsveien.

Løper fra samfunnsansvaret

– Tror du det ville kommet forslag om å legge ned utdanningen hvis det nye odontologibygget hadde stått ferdig?

– Nei, det tror jeg ikke. Da regjeringen i 2014 la frem et nytt odontologibygget som en nyhetssak, var det med tanke

på å samle alle tannhelseutdanningene under samme tak. Tannteknikk er et studieprogram med forholdsvis svak finansiering. I forhold til måltallet får vi ikke ut tilstrekkelig kandidater, og vi har en dyr maskinpark som snart må oppgraderes. Likevel er vi et viktig profesjonsfelt som betyr mye for munnhelsen i samfunnet vårt. Vi må spørre oss om det er etisk forsvarlig av et universitet å legge ned et slikt program for å spare penger. Kunnskapsdepartementet burde tenke annerledes rundt finansieringen, og vurdere om universitetenes autonomi blir satt høyere enn samfunnsansvaret i denne saken, sier Myhrer.

Er bekymret

Dekan ved Odontologisk fakultet ved Universitetet i Oslo (UiO), Tiril Willumsen, mener Norge bør ha råd til å utdanne sine egne tannteknikere.

– Vi er bekymret over at bachelor i tannteknikk står i fare for å bli nedlagt. Uten en egen utdanning, vil vi bli helt avhengige av å importere arbeidskraft, og vi blir nødt til å sende arbeider ut av landet. Da mister vi kontrollen på kvaliteten og på fagutviklingen. Tannteknikk er et fag i rivende utvikling, blant annet innen digitalisering. Å beholde denne kompetansen i Norge sammen med den øvrige utdanningen innen munnhelse, er svært viktig, sier hun.

Ifølge Willumsen, er det ikke enkelt for hverken OsloMet eller Universitetet i Oslo å ta ansvar for utdanningen per i dag.

– Bachelor-programmet i tannteknikk kan ikke gå med overskudd slik det er finansiert fra Kunnskapsdepartementet nå. All odontologisk utdanning er kostbar, fordi vi er så teknisk tunge på utstyrssiden. Ved UiO har vi diskutert alternative løsninger for tannteknikkstudiet med tanke på at vi fremdeles venter på det nye odontologibygget. Men så lenge det er så underfinansiert, ville det gå på bekostning av andre utdanninger ved UiO, sier Willumsen, som henviser videre til Kunnskapsdepartementet.

Viser til ansvarsfordelingen

På spørsmål fra Tidende rundt en eventuell nedleggelse av den eneste utdanningen innen tannteknikk i Norge, opplyser Kunnskapsdepartementet at de er orientert om situasjonen. De skriver videre i en uttalelse at det er utdanningsinstitusjonenes ansvar å dimensjonere studietilbudet riktig: «Kunnskapsdepartementet har blitt orientert om OsloMets beslutning om å igangsette en prosess hvor de skal vurdere å legge ned tannteknikerstudiet. Vi viser til ansvarsfordelingen mellom sentrale myndigheter og høyere utdanningsinstitusjoner for dimensjonering av studietilbud. Mens staten har et overordnet ansvar for utdanningskapasiteten i landet, har utdanningsinstitusjonene ansvar med å tilpasse utdanningskapasiteten til studenters etterspørsel etter studietilbud og arbeidslivets behov for kompetanse. Ansvaret for å dimensjonere studietilbud i tråd med arbeidslivets kompetanse bør skje i dialog med relevante aktører i arbeids- og samfunnsliv.»

Klokka 0000 på utgivelsesdato

www.tannlegetidende.no